

סיפור גשר הצבים

נרשם מפי צבי רוזן, כפר ויתקין, על ידי אסף יקר.

האדמות שמצפון לנחל אלכסנדר היו מיועדות לאנשי כפר ויתקין אך בשנים 1935-1936 אי אפשר היה להגיע אליהן. אדמות אלו עובדו על ידי משק גן שמואל, עד שקמו שני פלאחים בעלי יוזמה מהכפר - חיים קוקסו -ניצן ז"ל וישראל גרנוב- גורן ז"ל ובעזרת ועד הכפר דחפו את רעיון הקמת הגשר. תכנון ראשוני לא מקצועי של אנשי כפר ויתקין לא הגיע לידי ביצוע. ולכן מהנדס חיצוני בשם מלינובסקי תכנן את הגשר וכל הביצוע היה של אנשי כפר ויתקין. צוות מהכפר, בראשות שמואל גבריאלי-דיקמן ז"ל יצר לשלושה שבועות ליער חדרה לחטוב ולחתוך לפי מידות מדוייקות את הקורות מעצי אקליפטוס. הארוכות מהקורות היו באורך 11-12 מ'. קבוצת עגלונים מהכפר ביצעה את ההובלה בעגלות רתומות לפרדות וסוסים מהיער לנחל, מרחק של כ- 3 ק"מ. אחראים על הבניה היו: דן אנקורי ז"ל וצבי הלקין ז"ל. אנשים אלה פתחו בעזרתו של סובול ז"ל, גם פטיש הלמן ענק במשקל 200 ק"ג - כל זה כדי לתקוע את הקורות לקרקעית הנחל.

באחד מהמקרים ביום גשום הובא הפטיש אל הנחל. דן אנקורי ביקש להעבירו על הגשר הארעי מהגדה הדרומית לצפונית. העגלון ועוזרו אחזו בפטיש, עלו על הגשר ולפתע התמוטט הגשר ושני נושאי הפטיש צללו למים. בקושי נמשו השניים מהמים וניצלו, וגם הפטיש הענק נמשה לאחר מאמצים רבים. בנית הגשר נמשכה חודשים אחדים.

השלמת הבניה איפשרה החל מ- 1937-1938 לעבור לגדה הצפונית ולעבד את השדות. בתחילה העיבוד היה משותף, למרות שבוצעה חלוקה לחלקות. הגידולים היו: חציר, תלתן ותפוחי אדמה. גרנוב וקוקסו ניהלו את תורנויות הקציר והעגלונים היו מובילים את החציר והתלתן לכפר ומחלקים לכל בית. בנוסף לכך שימש הגשר דרך נוספת, קצרה יותר לחדרה וחלק מהאספקה לכפר ויתקין הובאה דרכו על ידי העגלונים. הדרך הראשית לכפר היתה בתוואי העכשווי מצומת חפר ליד מעברות. דרך נוספת לשעת מצוקה ביטחונית עברה דרך שפך אלכסנדר, על גשר שהוקם אך שרד זמן קצר ונסחף.

באמצע שנות ה- 80 התגלו סדקים בגשר הבטון שבדרך הראשית וחלק גדול מעומס התנועה לכפר הופנה לגשר העץ שלנו (גשר הצבים הישן). כלי רכב כבדי משקל סדקו אותו ואז הוחלט לבנות את הגשר של היום מבטון חזק ויציב. הגשר הישן המשיך לעמוד, אולם השיטפון הגדול של 1992 פגע בו אנושות ואז הוחלט לעקרו סופית.

החומר לוקט ע"י גבריאל הורביץ, מנהל מכון אבשלום, לכבוד סיור תלמידים לאורך נחל אלכסנדר 19.6.2003